

Voordracht voor de raadsvergadering van

woensdag 30 september en donderdag 1 oktober

Jaar	2015
Afdeling	1
Nummer	916
Publicatiedatum	25 september 2015
Agendapunt	11A
Datum besluit B&W	2 juni 2015

Onderwerp

Kennismemen van de stand van zaken van het damhertenbeheer in de Amsterdamse Waterleidingduinen

Met deze voordracht stellen wij u voor het volgende besluit te nemen:

Tekst van openbare
besluiten wordt
gepubliceerd

De gemeenteraad van Amsterdam

Gezien de voordracht van burgemeester en wethouders,

besluit

1. kennis te nemen van de bijgevoegde rapportage 'Damherten in de Amsterdamse Waterleidingduinen, een overzicht'. De rapportage is op verzoek van de commissie Financiën opgesteld en bevat als belangrijkste punten:
 - De populatie damherten in de Amsterdamse Waterleidingduinen (AWD) groeit nog steeds met gemiddeld 20% per jaar; in 2015 zijn er 3008 damherten geteld;
 - De gerealiseerde maatregelen hebben vooral effect buiten het leefgebied en hebben geen effect binnen de AWD;
 - De gerealiseerde maatregelen hebben geleid tot een verbetering van de verkeersveiligheid in de gebieden in de directe omgeving van de AWD en een afname van de landbouwschade en de overlast in de hele regio;
 - Het risico op een grote wintersterfte neemt toe door de forse groei van de populatie;
 - De biodiversiteit lijdt schade onder de graasdruk van damherten. Met name de bosverjonging staat onder grote druk alsmede insecten (vlinders, bijen) door het gebrek aan bloeiende planten;
 - De alternatieven voor actief beheer zijn op haalbaarheid beoordeeld, maar blijken niet toepasbaar te zijn in de AWD om de damhertenpopulatie in omvang terug te brengen;
2. kennis te nemen van de voorgenomen planning van de Faunabeheereenheden en de provincies Noord- en Zuid-Holland om uiterlijk op 1 januari 2016 het nieuwe Faunabeheerplan damhert 2016-2021 gereed te hebben en de ontheffing voor actief beheer van de damhertenpopulatie in het totale leefgebied te verlenen, die conform het collegebesluit van 20 augustus 2013 door Waternet en de andere natuurbeheerders in de regio is aangevraagd;

3. kennis te nemen van de bijgevoegde brief d.d. 25 augustus 2015 van wethouder Kock aan de commissie Financiën, waarin wordt ingegaan op de resultaten van de laatste onderzoeken naar de biodiversiteit en diverse overige vragen die bij de bespreking van dit onderwerp in de vergadering van de commissie Financiën op 25 juni 2015 zijn gesteld.

Wettelijke grondslag

Artikel 169 Gemeentewet

Bestuurlijke achtergrond

Na diverse discussies vanaf de jaren '90 van de vorige eeuw heeft uw Vergadering op 22 juni 2011 (Gemeenteblad, afdeling 3A, nummer 113/434) ingestemd met het voornemen van ons College om mee te werken aan het in het provinciale Faunabeheerplan damhert voorgestelde actief beheer van damhertenpopulatie in en om de Amsterdamse Waterleidingduinen (AWD), gericht op de verkeersveiligheid en het tegengaan van overlast en schade in de omgeving. Daarbij is in motie nr. 511 (d.d. 22 juni 2011) van het toenmalig raadslid Jager (PvdA) een aantal voorwaarden geformuleerd voor de praktische uitvoering van het beheer, o.a. eerst afronding van het hekkenprogramma en monitoring van de overlast.

De voortgaande groei van de populatie, een hoge wintersterfte in de winter 2012-2013 en de toenemende signalen over ecologische schade leidden tot het besluit van ons College op 20 augustus 2013 (BD2013-008000) om Waternet, als gemandateerd beheerder van de Amsterdamse Waterleidingduinen (AWD) samen met de andere natuurbeheerders in de regio een ontheffing te laten aanvragen voor actief beheer van de totale damhertpopulatie in het beheergebied.

Bij de behandeling van dit besluit in uw Vergadering op 11 september 2013 is motie nr. 725 van het toenmalige raadslid Jager (PvdA) aangenomen. Daarin worden aan ons College, ten aanzien van de aanvullingen op het provinciale Faunabeheerplan, de volgende wensen en bedenkingen meegegeven:

- Plezierjacht wordt nadrukkelijk uitgesloten evenals de methode drijfjacht en het beheer zal niet opbrengst gedreven zijn,
- Waternet kan de komende winter actief en vroegtijdig gebruik maken van de reeds verstrekte ontheffing voor actief ingrijpen ter voorkoming en bestrijding van ondraaglijk lijden van m.n. zieke en gewonde dieren,
- De effecten van de vroegtijdige en alerte gebruikmaking van deze laatste ontheffing zorgvuldig te monitoren en te evalueren,
- Waternet op te roepen in overleg te treden met de beheerders van de Oostvaardersplassen met de intentie om te leren van de praktijkervaringen aldaar opgedaan.

Op 10 december 2014 heeft wethouder Kock de commissie Financiën middels een brief geïnformeerd over de uitvoering van deze motie en het traject dat doorlopen moet worden om te komen tot actief beheer. Naar aanleiding van de bespreking van deze brief in de commissie Financiën op 15 januari 2015 (BD2014-013925) is een uitgebreide rapportage toegezegd waarin alle aspecten worden benoemd die een rol spelen bij het damhertenbeheer. Deze rapportage ligt nu voor.

Bij de behandeling van deze rapportage in de commissie Financiën op 25 juni 2015 (BD2015-008176) heeft wethouder Kock toegezegd om enkele aanvullende rapporten van onafhankelijke onderzoeken naar de biodiversiteit toe te zenden en in de begeleidende brief ook in te gaan op enkele vragen die tijdens de bespreking in de commissie zijn gesteld. Deze informatie is op 25 augustus 2015 per brief via de dagmail aan de commissieleden gestuurd. Naar aanleiding van deze aanvullende informatie is door de fractie van de Partij voor de Dieren (PvdD) verzocht om dit onderwerp nogmaals in de commissie Financiën te bespreken.

Bij de behandeling in de commissie Financiën op 24 september 2015 (BD2015-012563) is door de fractie van de PvdD gevraagd om bespreking van dit onderwerp in uw Vergadering.

Het nieuwe Faunabeheerplan damhert is het afgelopen jaar opgesteld door de betrokken Faunabeheereenheden (FBE)¹ en is op 2 september 2015 aangeboden aan de colleges van Gedeputeerde Staten van de provincies Noord- en Zuid-Holland. Na de vaststelling door deze colleges wordt het plan naar verwachting in het najaar van 2015 aan ons College aangeboden.

Onderbouwing besluit

Ad 1. Rapportage 'Damherten in de Amsterdamse Waterleidingduinen, een overzicht'

In de rapportage (bijlage 1) wordt een overzicht gegeven van de relevante besluitvorming en van alle onderwerpen die een rol spelen bij het damhertenbeheer, in beleid, uitvoering en in het publieke debat. De rapportage kan worden gezien als een uitgebreide inleiding en voorbereiding op het Faunabeheerplan damhert 2015-2020 waarin het gewenste beheer voor de AWD en de regio daadwerkelijk wordt beschreven en onderbouwd.

De belangrijkste conclusies uit de rapportage zijn:

- Populatieontwikkeling: de damherten en reeën in de AWD zijn op 8 en 9 april jl. geteld. De voorlopige uitslag laat zien dat er 3008 damherten zijn geteld en 6 reeën. De populatie damherten groeit nog steeds met gemiddeld 20% per jaar. Er zijn geen aanwijzingen dat de populatie damherten op korte termijn stabiliseert.
- De gerealiseerde maatregelen hebben vooral effect buiten het leefgebied en hebben geen effect binnen het AWD.
- Verkeersveiligheid en overlast: uit de tot nu toe beschikbare evaluatiegegevens van de uitgevoerde maatregelen blijkt dat de damhertkerende rasters rondom de AWD in combinatie met het nulstandbeleid buiten het leefgebied hebben geleid tot een verbetering van de verkeersveiligheid en vermindering van de overlast in de directe omgeving van de AWD. Het aantal aanrijdingen in de hele regio is echter nog substantieel ten opzichte van de situatie voor invoering van de maatregelen. De schade aan de landbouw is wel sterk afgenomen in hele regio.
- Biodiversiteit: vanaf 2013 werden de signalen over de negatieve invloed van de damherten op de plantengroei in de AWD steeds sterker. Jarenlang was de

¹ De Flora- en Faunawet kent de FBE een coördinerende rol toe bij het planmatig beheer van diersoorten en de bestrijding van schade aangericht door dieren, met als doel tot afstemming van faunabeheer in aangrenzende gebieden te komen. In het bestuur van de FBE in Noord-Holland worden de terreinbeherende instanties vertegenwoordigd door Natuurmonumenten.

invloed positief te noemen maar bij het huidige hoge aantal damherten blijkt duidelijk een negatieve invloed op vooral bloemplanten in zowel duingraslanden als duinbossen. Het gaat daarbij niet alleen om zeldzame planten, maar ook om algemene soorten die cruciaal zijn als waard- of nectarplant voor insecten. Ook de struik- en jonge boomlaag in duinbossen lijdt zwaar onder vraat door damherten.

- Alternatieven voor actief beheer: een deel van de mogelijke maatregelen is uitgevoerd. Hieronder vallen het plaatsen van het damhertkerend raster, diverse verkeerstechnische maatregelen (snelheidsbeperking, borden, wildspiegels), de realisatie van het ecoduct en het nulstandsbeheer buiten de leefgebieden. Ook zijn in de AWD enkele (tijdelijke) hekken geplaatst om belangrijke planten en nectarbronnen te beschermen tegen vraat. Het reactief beheer is verder geoptimaliseerd. Andere alternatieve maatregelen voor actief beheer zijn verkend (anticonceptie, introductie natuurlijke vijanden, afleidend bijvoeren, geleiding in het gebied) maar zijn praktisch niet toepasbaar in de AWD. Voor het vangen en verplaatsen van dieren was in 2013 onvoldoende politiek draagvlak.

Ten tijde van het besluit van uw Vergadering op 11 september 2013 (Gemeentebblad, afdeling 3A, nummer 182/668) was de conclusie dat afschot vanwege de nog steeds groeiende populatie en de gevolgen hiervan voor de omgeving (veiligheid, overlast), het leefgebied (schade aan overige natuur) en de populatie zelf (dierenwelzijn) uiteindelijk onontkoombaar is. De conclusies uit de onderhavige rapportage geven aan dat de redenen waarom in 2013 gekozen is om de populatie damherten actief te gaan beheren nog steeds van kracht zijn en zelfs urgenter zijn geworden. Recent gereed gekomen onderzoeksrapporten met betrekking tot de biodiversiteit bevestigen dit beeld, zie ook hieronder bij Ad 3.

De aanvraag voor een ontheffing voor actief beheer binnen de leefgebieden en het nieuwe Faunabeheerplan damhert worden opgesteld in nauw overleg met de partners in de regio (beheerders en provincie). De partners hebben de intentie om gezamenlijk te komen tot een regionaal afgestemd beheer van de damhertenpopulatie in heel Kennemerland-Zuid (met 600-800 damherten in de AWD en 100-200 in de rest van het gebied), waarin recht gedaan wordt aan de belangen van de omgeving, de natuurwaarden van het duingebied en het welzijn van de damherten.

Ad 2. Planning Faunabeheerplan damhert 2016-2021 en ontheffing actief beheer

Het vigerende Faunabeheerplan dat afloopt in 2016 biedt naar inschatting van de provincie Noord-Holland te weinig houvast om tot een juridisch houdbare ontheffing te komen. Daarom zijn de Faunabeheereenheden van Noord- en Zuid-Holland in november 2014 gestart met het opstellen van een nieuw Faunabeheerplan damhert voor de periode 2016-2021, waarin naast een uitgebreide evaluatie van de effecten van de genomen maatregelen op de verkeersveiligheid, landbouwschade en overlast in de omgeving, ook de noodzakelijke onderbouwing om de natuurwaarden in de AWD te kunnen beschermen wordt opgenomen.

Het nieuwe Faunabeheerplan is inmiddels gereed en zal na vaststelling door de colleges van Gedeputeerde Staten aan ons College worden aangeboden.

Ad 3. Brief wethouder Kock d.d. 25 augustus 2015

Bij de bespreking van dit onderwerp in de vergadering van de commissie Financiën op 25 juni 2015 heeft wethouder Kock toegezegd om de inmiddels afgeronde rapporten van de onderzoeken naar de biodiversiteit naar de commissieleden te sturen. In de bijgevoegde brief (bijlage 2) wordt hierop ingegaan. Uit de onderzoeken blijkt eens te meer dat de biodiversiteit afneemt vanwege de graasdruk door damherten, wat onder meer leidt tot schade aan meerdere plant- en diersoorten. In de bij de brief gevoegde synthese van de onderzoeken (bijlage 3) zijn de resultaten van de onderzoeken beschreven en zijn de belangrijkste conclusies samengevat.

Daarnaast wordt in de brief ingegaan op enkele vragen die in de commissie Financiën gesteld zijn naar aanleiding van de hierboven in besluit 1. genoemde rapportage. Het gaat daarbij o.a. over de mogelijkheden van het vangen en verplaatsen van de damherten, de uitvoering van het actief beheer, de verbinding met de naastgelegen natuurgebieden, de mogelijke compensatie van de natuurschade en het proces rond de afronding van het nieuwe Faunabeheerplan damhert en de ontheffingsaanvraag voor actief beheer van de damhertenpopulatie in het totale leefgebied. Hiervoor wordt verder korthedshalve verwezen naar de tekst van de brief.

	Financiële paragraaf		
--	-----------------------------	--	--

Toelichting

n.v.t.

Geheimhouding

n.v.t.

Stukken

Meegestuurd

1. Rapportage 'Damherten in de Amsterdamse Waterleidingduinen, een overzicht'
2. Brief wethouder Kock aan leden commissie Financiën d.d. 25 augustus 2015
3. Synthese onderzoeksrapporten biodiversiteit (bijlage bij brief wethouder Kock)

Ter inzage gelegd

n.v.t.

Behandelend ambtenaar (naam, telefoonnummer en e-mailadres)

Waternet, Maaïke Veer, tel (020) 608 7586, maaïke.veer@waternet.nl

Het college van burgemeester en wethouders van Amsterdam

A.H.P. van Gils, secretaris

E.E. van der Laan, burgemeester
